

Izšlo je v letu 2009

»Knjige so ključ do zaklada modrosti; knjige so vrata v deželo užitkov; knjige so steze, ki vodijo navzgor; knjige so naše prijateljice. Pridite, berimo!«, to je napis na vratih čitalnice v hopkingtonski knjižnici.

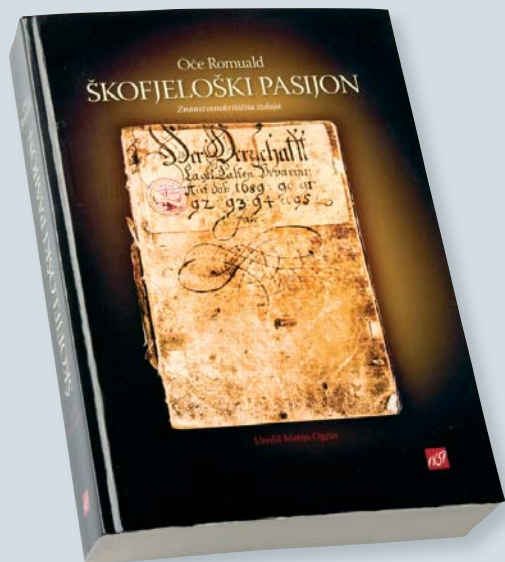
Domoznanska zbirka Knjižnice Ivana Tavčarja v Škofji Loki je v letu 2009 pridobila veliko novih, zanimivih knjig, ki bodo obogatile naše znanje. V njih so zbrani spomini, vera, modrost, etika, pesništvo, filozofija, zgodovina in znanost.

Romuald, oče, 1676–1748

Škofjeloški pasijon : znanstvenokritična izdaja

Celje : Celjska Mohorjeva družba; Ljubljana : Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2009, 431 str.

Škofjeloški pasijon je najstarejše ohranjeno slovensko dramsko besedilo in izjemen dosežek slovenskega slovstva v dobi baroka. Kapucinski pater Romuald (Lovrenc Marušič, 1676–1748) je na podlagi starejših besedil slovenskih spokornih procesij napisal Škofjeloški pasijon, ko je v letih 1715–1727 kot pridigar in voditelj procesije deloval v kapucinskem samostanu v Škofji Loki. Napisal je izjemno lepo pesnitev, v 863 rimanih verzih. Pred nami je znanstvenokritična izdaja Škofjeloškega pasijona, ki išče sledi literarne in duhovne preteklosti, iz katere je nastal; uredil jo je Matija Ogrin. Opozori nas na posebnost usode tega besedila, ki je edino

ohranjeno in ga ni mogoče primerjati z nobeno drugo pasijonsko kapucinsko niti jezuitsko ali katero drugo slovensko procesijo. V dobi baroka so obstajala številna dramska besedila v slovenščini. Pasijonske procesije so se uprizarjale po vsej Sloveniji, v krajih, kjer so imeli kapucini svoje samostane. Vsaka uprizoritev je imela svoje dramsko besedilo. Zapisi o procesijah potrjujejo, da je bilo že v »17. stoletju v slovenščini napisanih več daljših in krajših rokopisov z dramskimi besedili«, prav tako v 18. stoletju, vendar se je vsa besedilna tradicija izgubila, ohranil se je samo Škofjeloški pasijon. Namen kritične izdaje je iz analize edinega ohranjenega besedila razbrati podrobnosti zapisa glavne roke, najti zapise poznejših rok ter jih časovno opredeliti. Analiza naj bi razkrila čim več sledi, ki jih je neohranjena besedilna tradicija kot svoj odtis pustila v Romualdovem rokopisu.

Knjiga je vsebinsko razdeljena na tri dele. V prvem delu sta diplomatični prepis s faksimilom in kritični prepis s prevodom neslovenskih besedil. Drugi del predstavljata dva dodatka raznih dokumentov. Najprej fragment besedila, ki je vpleten v kodeks Škofjeloškega pasijona, imenovan folij 14. Sledijo ohranjeni historični dokumenti, ki so kodeks spremljali, vendar niso bili še nikoli objavljeni; med njimi je več povabilnih pisem vodij loške procesije. Tretji del obsega spremne študije. Prva študija predstavlja kodikološki (opis platnic, vezave, knjižnega bloka, papirja, vodnih znamenj, razporeda listov) in paleografski (slovenski in latinski deli so zapisani v lepopisni latinični pisavi, nemški deli besedila pa v kurentni pisavi) opis. Druga študija govori o tradiciji in dataciji Škofjeloškega pasijona in predstavi eksotično perspektivo; obe študiji je pripravil Matija Ogrin. Tretja študija predstavlja liste ob kodeksu Škofjeloškega pasijona, povabilna pisma in druge dokumente, objavljene v Dodatku; njihove komentarje in analizo je pripravila Monika Deželak Trojar. Dodana je tudi temeljna bibliografija o Škofjeloškem pasijonu.

Glavne ugotovitve kritične izdaje so, da je »ohranjen rokopis nastal leta 1727 ali malo pred tem, literarno besedilo, zapisano v tem rokopisu, pa je nastalo v več verzijah in predelavah vse od 1715 naprej« in da je tradicija pasijona živela v Škofji Loki že pred prihodom patra Romualda. Pasijon se je v Škofji Loki v 18. stoletju uprizarjal vsako leto, v času velikonočne pobožnosti, ne le občasno. Rokopis in dokumenti hranijo mnoge sledi izginule besedilne tradicije in pričajo o tem, da je bila pasijonska tradicija v Škofji Loki razvita že vsaj v letu 1713. Mogoče bomo v prihodnosti odkrili dokumente, ki nam bodo razkrili nova vedenja o prepisih, verzijah in predelavah besedil ter prirejanju pasijonskih procesij.

Knjiga je izšla v elektronski obliki v okviru projekta e-ZISS (<http://nl.ijs.si/e-zrc/>)